

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevarerministeriet

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

Miljø- og fødevarerministerens besvarelse af samrådsspørgsmål CC (MOF alm. del) stillet den 21. september 2016 af Simon Kollerup (S).

Samrådsspørgsmål CC

Ministeren bedes redegøre for, hvad status er for hvert af initiativerne i "Handlingsplan for husdyr-MRSA" samt komme med en vurdering af, hvornår de målsætninger, der indgår i aftalen, vil blive opfyldt samt hvilke tiltag ministeren løbende har gjort for at sikre progressionen i gennemførelsen af "Handlingsplan for husdyr-MRSA" indtil dato.

Svar

(Det talte ord gælder)

- **[Handlingsplanen for husdyr-MRSA]** Tak for det og tak til Hr. Simon Kollerup for at give mig lejlighed til at give en status for implementeringen af MRSA-Handlingsplanen.

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevarerministeriet

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Det er en vigtig sag for mig som miljø- og fødevarerminister, og det var det også for mig som ordfører, hvor jeg var med til at indgå aftalen om en handlingsplan til bekæmpelse af husdyr-MRSA.
- Har jeg så været enig i den måde, der tidligere blev kommunikeret om dette her problem og den udfordring? Nej det har jeg ikke, men jeg er bestemt blevet klogere i takt med, at omfanget og problemet er blevet udrullet.
- Sagen om husdyr-MRSA er så vigtig, at al vores kommunikation det bør foregå på et sagligt plan uden overdrivelser og beskyldninger hverken i pressen eller i Folketinget.
- Fordi min holdning er meget klar: Antibiotikaresistens er et alvorligt samfundsanliggende. Og vi skal sikre os, at vi gør alt hvad vi kan for at reducere den risiko, der følger af, at der også i husdyrproduktionen bruges antibiotika.

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Det er rigtigt, som Hr. Simon Kollerup siger, at aftalen om en handlingsplanen er blevet til i et bredt flertal i Folketinget og jeg formoder også, at der fortsat er bred opbakning til planen.
- Jeg har som ansvarlig minister fokus på at initiativerne i handlingsplanen, der løber over fire år fra 2015-18, bliver gennemført.
- Desuden vil jeg se nærmere på indsatsen i avlstoppen, da jeg opfatter dette som et centralt omdrejningspunkt og det vil jeg vende tilbage til senere i min tale.
- Forligskredsen bag veterinærforlig II blev orienteret ved et møde den 20. september, fordi der var også sammenfald af personer med MRSA-handlingsplanen omkring hele implementeringen af samtlige punkter i handlingsplanen og det er fint, at vi kan følge op på det i dag.
- Planen består af 6 hovedområder med i alt 22 underpunkter, som jeg vil gennemgå punktvis, men jeg vil

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

naturligvis vie mere opmærksomhed til nogle af punkterne, og udvalgets medlemmer skal heller ikke være nervøse for, at der ikke bliver tid til at stille spørgsmål, det gør der, men jeg tager det her problem alvorligt og når man har bedt mig om at give en redegørelse for handlingsplanen, så er det naturligvis det, jeg gør, fordi det er det, der har været et ønske om.

[Status på hovedområde 1 - Reduktion af]

- **[Antibiotikaforbrug til svin med 15 pct. fra 2015 til 2018]**
- Der er det første hovedområde: det er reduktion af antibiotikaforbrug til svin med 15 pct. fra 2015 til 2018, og det er her vi kommer ind omkring udvikling og implementering af en ny model for gult kort, det som Hr. Simon Kollerup også bad særligt adresseret.

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

[Udvikling og implementering af ny model for gult kort (1.1 – som anført i MRSA-handlingsplanen)]

- Handlingsplanen den indeholder flere initiativer, der skal bidrage til at reducere antibiotikaforbruget for svin med 15 procent fra 2015 til 2018 i forhold til forbruget i 2014.
- Her er den nye model for gult kort et vigtigt redskab.
- Den nye model betyder, at landbrugets brug af kritisk vigtige eller særligt resistensskabende antibiotika nu vægtes tungere end brug af mindre problematiske typer af antibiotika, når det samlede forbrug af medicin beregnes.
- Og reglerne om den nye model for gult kort trådte i kraft d. 30. juni 2016.

[Stramning i forhold til anvendelse af flokmedicinering (1.2)]

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Så er der et forhold omkring anvendelse af flokmedicinering, hvor der har været en stramning, og effekten af stramninger for flokmedicinering blev indført i sommeren 2014, er også blevet evalueret i 2016 og Fødevarestyrelsen har i 2015 desuden gennemført en kontrolkampagne med fokus på flokmedicinering.
- Den evaluering viser, at reglerne om diagnostik forud for flokbehandling sikrer mere diagnostik som baggrund for udskrivning af antibiotika og udarbejdelse af handlingsplaner i forbindelse med flokbehandling. Det bidrager alt sammen til at nedbringe forbruget af antibiotika i landbruget.

[Reduktion af tetracykliner (1.3)]

- Det tredje indsatsområde under punkt 1 det handler så om reduktionen af tetracykliner, som også Hr. Simon Kollerup adresserede. Tetracykliner formodes at spille en rolle i forhold til udviklingen af husdyr-MRSA og

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

derfor beskriver handlingsplanen, at der skal ske en reduktion og en udfasning af tetracyklinforbruget hurtigst muligt under hensyntagen til dyrevelfærden.

- Den 30. juni 2016 blev den nye model for gult kort implementeret og med initiativet ændredes reglerne vedrørende det gule kort, således at antibiotika afhængig af typen bliver vægtet i forhold til den humane betydning og risikoen for resistensudvikling.

Som forligskredsen er orienteret om har jeg besluttet, at faktoren for tetracyklin med virkning fra årsskiftet, altså 2017, skal sættes til 1,5 for at understøtte, at tetracyklinforbruget i landbruget kan udfases hurtigst muligt. Og hvorfor har jeg så gjort det, når vi per 1. juli udstedte en bekendtgørelse, der satte tetracyklinforbruget til 1,2 som omdrejningsfaktor?

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Ja det har jeg, fordi jeg som minister lægger jeg vægt på den faglige rådgivning fra eksperter.
- Af det materiale jeg får forelagt fremgår det, at der ifølge DTU Vet ikke foreligger evidens for, hvor hurtigt forbruget af tetracyklin vil ændre sig som følge af faktorens størrelse. Det er på dét faglige grundlag, jeg træffer min oprindelige beslutning om at fastsætte faktoren til 1,2, og der synes jeg faktisk, at det er vigtigt at gøre Hr. Simon Kollerup opmærksom på, at det her jo er en stramning, så der er ingen tale om, at det her går stik imod planens intention. For enhver faktor, der går op over 1, er en stramning i forhold til, hvad der har været forud for
- Da jeg så senere beder mit ministerium om at forelægge mig DTU's samlede faglige rådgivning om tetracyklin, fremkommer der et telefonnotat, hvoraf det fremgår at, DTU også har sagt, at udfasningen, og jeg

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

citerer ”må forventes at tage længere tid med en lavere faktor”. For ikke at handle imod planens intentioner, når der kunne være en højere omdrejningsfaktor, ja så beslutter jeg at hæve vægtningen til 1,5 fra januar 2017, idet det som bekendt er et særskilt mål i MRSA-handlingsplanen at udfase brugen af tetracykliner hurtigst muligt.

- De beslutninger, jeg træffer som minister skal ske på et fagligt belyst grundlag. Jeg er ikke, og det tror jeg ikke, der er mange, der er her i lokalet, ekspert i tetracyklin og derfor lægger jeg naturligvis vægt på DTU's vurdering. Og derfor er det et problem, når den ikke er blevet refereret fyldestgørende for mig, og det er derfor, jeg handler.

[Øget anvendelse af vacciner i husdyrproduktionen (1.4)]

- Så har vi et punkt i handlingsplanen om øget anvendelse af vacciner i

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

husdyrproduktionen. Handlingsplanen beskriver, at øget anvendelse af vacciner bør stimuleres, så behandlingskrævende sygdom og dermed brug af antibiotika undgås.

- Fødevarestyrelsen har derfor nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på, hvordan 'best practice' for anvendelse af vacciner til svin kan identificeres og formidles og det arbejde forventes afsluttet inden udgangen af 2017.

[Kritisk vigtige antibiotika skal fortsat ikke anvendes i husdyrproduktionen (1.5)]

- Så er der et punkt om kritisk vigtige antibiotika, der fortsat ikke skal anvendes i husdyrproduktionen. De bør ikke anvendes.
- Situationen er i dag faktisk sådan, at de stort set ikke anvendes og den nye model for gult kort, der trådte i kraft d. 30. juni 2016, er faktoren på kritisk vigtige antibiotika hævet fra 1 til 10.

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Jeg forventer, at det vil bidrage til, at de kritisk vigtige antibiotika fortsat ikke anvendes i nævneværdigt omfang i svineproduktionen.

[Fokus på reduktion af anvendelsen af zink (1.6)]

- Og endelig så har vi et vigtigt punkt, der handler om anvendelsen af zink, som er noget også optager udvalget og har fyldt meget i dagsorden med mellemrum. Zink anvendes i svineproduktionen - både som fodertilsætningsstof og som lægemiddel.
- Handlingsplanen har fokus på at reducere anvendelsen af zink, da zink øger risikoen for resistensudvikling, og da brug af zink kan forårsage negative miljøpåvirkninger.
- Fødevarestyrelsen følger udviklingen i zinkforbruget, som dog siden 2011 har været stabilt.
- Fødevarestyrelsen sætter informations- og kontrolkampagner i gang med fokus på anvendelsen af medicinsk zink i 2016, 2017

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- og 2018 og det sker i samarbejde med erhvervet.
- Aarhus Universitet leverer i 2017 en vidensyntese, der skal bidrage med viden om smågrisenes behov for zink.

[Fokus på foderkvalitetens betydning for bedre dyresundhed (1.7)]

- Endeligt er der som det sidste punkt under hovedområde 1, ja så er der fokus på foderkvalitetens betydning for bedre dyresundhed og her har Fødevarestyrelsen bestilt en vidensyntese hos Aarhus universitet, der afleveres i første kvartal 2017.

[Status på hovedområde 2 - Hygiejnetiltag der har fokus på at hindre spredning af husdyr-MRSA til det omgivende samfund samt hensynet til arbejdsmiljøet.]

Det andet hovedområde, som er hygiejnetiltag, der har fokus på at hindre spredning af husdyr-MRSA til det omgivende samfund samt hensyn til

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

arbejds miljøet har fokus på bad som
hygiejneforanstaltning.

[Fokus på bad som hygiejneforanstaltning (2.1)]

- Det er helt afgørende i bekæmpelsen af MRSA, at man begrænser smitten fra stalden og ud i det omgivende samfund.
- Og handlingsplanen foreskriver derfor, at yderligere hygiejnetiltag vil kunne reducere spredning af husdyr-MRSA.
- Landmanden kan ved at overholde nogle enkle regler for god hygiejne som bad og skift til rent tøj nedsætte risikoen for at bringe smitte fra stalden og ind i huset til familie, venner og bekendte. Det ved de fleste i erhvervet.
- Men for at styrke opmærksomheden på vigtigheden af hygiejne i smittebeskyttelsen, har Fødevarestyrelsen i samarbejde med en lang række interessenter arbejdet på en fælles oplysningskampagne.

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Jeg har fået forelagt et første udkast til kampagnen, som jeg ikke mener, havde en form, der behandlede emnet på en tilstrækkeligt alvorlig og målrettet måde.
- Og derfor bad jeg om, at indholdet i kampagnen blev bedre tilpasset målgruppen, herunder så den tager højde for, at mange svinebesætninger har udenlandske medarbejdere ansat.
- Fødevarestyrelsen er på den baggrund blevet enig med interessenterne om et nyt format, der udsendes i november måned.
- Og kampagnen implementeres her i 2016 i november.

[Krav om at vask af arbejdstøj skal foregår på matriklen (2.2)]

- Så er der et forhold om krav af vask af arbejdstøj på matriklen og indførelse af et obligatorisk hygiejne kursus og

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

besætningsejere og ansatte i svineproduktionen skal have den fornødne indsigt i betydningen af et højt hygiejneniveau for spredningen af husdyr-MRSA. Med handlingsplanen indføres der hygiejnekursus for personer, der håndterer svin og Fødevarestyrelsen arbejder i øjeblikket i samarbejde med Statens Serum Institut på at udvikle et e-læringskursus målrettet ansatte i besætningerne med henblik på, at et sådant kursus igangsættes i november i år. Undervisningsmaterialet vil blive udarbejdet både på dansk og engelsk, så der tages hensyn til udenlandske medarbejdere.

[Styrkelse af MRSA-rådgivningstjenesten (2.4)]

- Så vil jeg ikke gå ned i styrkelse af MRSA-rådgivningstjenesten, men det er et punkt. Styrket myndighedssamarbejde og information om MRSA og arbejdsmiljø, konkret opbevaring af døde dyr er også

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

elementer af det. har været aktiv siden 1. juli 2014.

- Den har til formål at informere og rådgive om husdyr-MRSA, og hvordan man undgår smittespredning ved hygiejnemæssige forholdsregler.
- MRSA-rådgivningstjenesten er - som foreskrevet i handlingsplanen - blevet opnormeret fra én til to fuldtidsstillinger.

Styrket myndighedssamarbejde, information om MRSA og arbejdsmiljø (2.5)

- Det er vigtigt, at myndighederne arbejder bedst muligt sammen i indsatsen mod MRSA.
- Der er derfor - som led i handlingsplanen - etableret et styrket samarbejde mellem Arbejdstilsynet, Statens Serum Institut og Fødevarestyrelsen.
- Det indebærer, at Arbejdstilsynet kan indberette til Fødevarestyrelsen, hvis de i forbindelse med deres kontrol konstaterer

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

forhold som ikke er i overensstemmelse med Fødevarestyrelsens regler.

Korrekt opbevaring af døde dyr (2.6)

- Der er planlagt en informationskampagne i 2017 om korrekt opbevaring af døde dyr.
- Fødevarestyrelsen vil i 2016 udarbejde informationsmateriale til kampagnen med input fra erhvervet.

[Status på hovedområde 3 - Reduktion af smitte i de enkelte besætninger.]

Når det gælder hovedområde 3 er der reduktion af smitte i de enkelte besætninger, som er det væsentligste. Der er ændring af sundhedsrådgivning. Der er fokus på øget anvendelse af sektionering. Der er reduktion af støvmængden i stalden. Og status på hovedområde 4 det er en overvågning og udvikling i husdyr-MRSA- forekomsten over tid, hvor vi har et punkt omkring overvågningsprogrammer. Vi har et

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

screeningsprogram for forekomster af husdyr-MRSA i andre dyrearter. Så har vi en screening af økologiske besætninger. Og endeligt så har vi status på hovedområde 5, som er forskning i smitteveje for husdyr-MRSA, hvor der er afsat 35 mio. til at styrke forskning i smitteveje, fordi det har været et område, man ikke har kendt så meget til.

- De forskningsprojekter er afsluttet medio 2018, og så er vi samlet set klogere, og det tror jeg sådan set har været en udfordring både for perioden 2011-15 her i Folketingets udvalg, men også fortsat. Der er meget viden, som vi reelt set ikke har en forskningsbaseret tilgang til, og derfor har nogle af initiativerne også måtte iværksættes på baggrund af ældre viden. Så er der nogle GUDP-projekter, der handler om forskning i antibiotika.

Og det sidste er status på hovedområde 6, som er den internationale indsats, og det vil jeg bare lige

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

slutte af med lidt mere grundigt, fordi her har vi et fokus i EU på en.

[Fremme fælles EU-strategi for at begrænse antibiotikaresistens (6.1)]

- Ben bekæmpelse af resistensudviklingen, fordi vores opfattelse er jo, at det bliver nødt til at ske på et internationalt niveau og EU's 5-årige handlingsplan for antibiotikaresistens udløber i år.
- For at få igangsat en ny EU-handlingsplan for antibiotikaresistens, er det derfor vigtigt, at vi bliver ved med at lægge pres på EU-kommissionen.
- Fødevarestyrelsen deltog i AMR konference i Bruxelles her i oktober 2015.
- og de har deltaget i 4-länder treffen i Holland i februar 2015 på medicinområdet.
- Fødevarestyrelsen har også sammen med SEGES og Københavns Universitet arrangeret en workshop om opgørelse af antibiotikaforbrug i forsommeren 2016.

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

- Og EU-Kommissionen har besøgt Danmark første uge i februar på en fact-finding mission vedrørende ”Prudent use of antimicrobials”
- Jeg har støttet Nedelandene i udarbejdelse af rådskonklusioner om AMR og jeg har personligt opfordret EU's sundhedskommissær til at øge overvågning af antibiotikaforbrug til dyr under kommissærens besøg i Danmark tilbage i maj i år og så har Ministeriet og Fødevarestyrelsen på embedsmandsniveau sammen med DTU Food den 29. september fulgt op på dette ved at mødes med EU-Kommissionen for at opfordre til, at en mere detaljeret overvågning af antibiotikaforbrug til dyr i hele EU indgår i den kommende handlingsplan.
- Endeligt kan nævnes, at Fødevarestyrelsen deltager i det netop opstartede Codex Alimentarius-arbejde med at revidere og operationalisere guides på antibiotika og forbrugsområdet. Så en meget, meget,

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

meget omfattende handlingsplan med en lang række initiativer, hvoraf alle initiativer er under udvikling eller er i gang for blot at sige, at der er ingen i Danmark, som ikke skal være sikker på, at såvel den tidligere Fødevareminister, men også Fødevareministeren før Fru Eva Kjer Hansen og jeg alle arbejder meget målrettet i forhold til det her. Og som det fremgår på min besvarelse, så er målsætningen om at reducere forekomsten af husdyr-MRSA frem mod 2018. Det kan realiseres både for mennesker og dyr.

- Og så har jeg besluttet at genindkalde den ekspertgruppe, der i 2014 foretog risikovurderingen og fremsatte anbefalinger vedrørende bekæmpelse af husdyr-MRSA.
- Formålet med det, det er at gøre status over initiativerne i handlingsplanen indtil nu, herunder resultaterne i de foreløbige screeninger og indikationer fra den igangværende forskning, for at se på, om

Tale ved samråd den 11. oktober 2016

der er grundlag for at justere indsatsen. Ekspertgruppen vil i den forbindelse blive bedt om at adressere avlstoppens betydning for smittespredning og smitteveje og ekspertgruppen vil også blive bedt om at rette fokus på husdyr-MRSA forekomst i andre dyrearter end svin.

- Jeg er opmærksom på, at vi i forhold til bekæmpelsen af husdyr-MRSA har en bred forligskreds, der omfatter næsten alle Folketingets partier, og hvis nogen i forligskredsen har konkrete forslag til, hvordan vi bedst muligt udmønter de initiativer, vi sammen er blevet enige om i Handlingsplanen, eller forslag til, hvilke emner ekspertgruppen skal behandle, ja, så samler jeg naturligvis gerne kredsen for at drøfte det.